

Спомини про Федьковича.

Зібрав

Роман Заклинський.

ПЕРЕДНЄ СЛОВО.

Щоби роздобути материяли до біографії Федьковича, удавав ся я устно та листовно до многих мужів, що бували в особистих зносинах з Юрієм, запрошуючи їх узяти участь в розсвітленю ще мало знаної житєписи сего найбільшого буковинського поета. Мої заходи віднесли малий успіх, бо лише кілька мужів подало мені свої спомини.

Се нові материяли до житєписи і до характеристики Юрія. Вони складають ся з трох частий: 1) Дві візити у Федьковича. 2) Історія букваря і співання Федьковичевого та згадка про фотографії Юрія. 3) Спомини д. Семанюка.

I.

Візита о. Олекси Слюсарчука у Федьковича р. 1866.

Ключів великий 25. V. 97.

Високоповажаний Пане!

Я дуже радо вволяю Вашу волю, переказану мені достойним письмом з 20. с. м., — але гадаю, що від мене не довідаєте ся нічого, чого вже з иньшої сторони не знали би.

Доки Федькович був ще в війську, то переписував ся з ним із семінаристів лише мій шкільний товариш Данило Танячкевич, а я хіба деколи дописував ся, бо Данило був в письмі такий продуктивний, що кому другому не було що в тій самій справі писати. Змісту тих листів не пригадую собі нині, хіба лиш тільки, що Юрій дуже тужив за своїми горами, та нарікав на стан військовий. Тую переписку Ви певно маєте від Танячкевича.

Аж в 1866 році весною, перебуваючи в Ферескулі, в горах, у тестя, вибрав ся я верхом на буковинський бік Черемоша, до Сторонця, щоб пізнати з лиця Федьковича.

Я застав його в городі коло робітників. Город був досить великий, хата на помості, звичайна, але досить вигідна. Обстава хатна — селянська; попід стіни — лавки і кілька ослонів та скринь „писаних“ на „лудині“ (одежу). В більшій комнаті стояв довжезний стіл від порога аж до противної стіни. Стіл застелений звичайною грубою скатертю, котру запевно хіба раз на місяць здоймано до прання. На столі лежали три кружки з студеною — може вчорашною ще — „мамалигою“, а на лаві в куті дві барилки з горівкою.

Коли господар почув моє прізвище, то, виділо ся, врадував ся, але коли відтак я сказав, що приходжу, щоб особисто пізнати нашого поета, відповів дуже холодно, що його в тій самій цілі багато людей „з панства“ навідує, а з голосу і виразу лиця пізначно було, що він тому зовсім не рад, та що в його гадках і я вже до того „панства“ зачислений. Наступила прикра мовчанка, тим прикрійша, що ми оба сиділи один напроти другого і дивили ся на себе! Зразу я не міг розстати ся з тою гадкою, що загостив до чоловіка високо інтелігентного, то й розпочинав розговор ба відси ба відти, а все про висші ідеї, але мій господар кліпнув на те хіба оком, або докинув одно два слова, і бесіда все уривала ся. Його ціле поведене неначе говорило: „Я простий Гуцул, мене ті справи не обходять, анї я їх не розумію!“ Мене брала ся розпука: тут вечеріє, а до дому чотири милі і то городами та стежками, про які хіба по днині мож розвідатись, а ночувати у такого непривітливого господаря!?...

На моє щастє був мій господар під той час „двірником“ (начальником громадським), і заявив мені, що завтра сесія, та що окрестні двірники вже нині вечером посходять ся. І справді незабавки зачали вони сходити ся. Позасідали коло довгого стола;

почало ся „честóване“ горівкою, а за тим і вечеря. Вислужений вояк, єдиний слуга і „кухарь“ Федьковича, спрятав давню „мамалигу“, а зготував кілька кружків сьвіжої, подав бриндзи і кілька мисчин яєчниці — тай уже.

До тепер був я чужим, — приблудою в товаристві. Тому то, щоб дати про себе иньше понятє, я сам запросив ся до стола і дав себе честувати. Що більше: коли я — перший раз на віку — запримітив, що на Буковині селяни, витаючи ся або приймаючи, чи подаючи собі „порцію“, рівночасно один другого цілує в руку, — чинив так само. За першим разом мій господар ніби супротивив ся тому, але воно таки йому сподобало ся, бо недовго тревало, а він почав мене обнимати та цілувати, називаючи мене „рідним братчиком“.

По відході гостей мовчазливий та недовірливий доси Юрій став бесідливим та щирим як дитина, торкав ся в розговорі питань філософічних, а мав і малу бібліотечку таких творів в язиці німецькім та французькім. Радив ся мене, в якім виді має написати „Довбуша“: чи яко епос, чи яко драму, і т. ин., а коли я уложив ся спати, він сів з гітарою в руках коло мене, та співав своїм милим голосом одну пісню за другою.

Другої днини переждав я, доки не скінчила ся сесия з двірниками в уряді тодішнього начальника повіту (Bezirksvorsteher) Губріха, а відтак завів він мене до дому того урядника, де ми побули з годину. Федькович уділяв дочкам Губріха науку французького язика, тож бував у него, як у себе дома, а всеж таки, коли був тоді зо мною, сів собі на остатнє крісло недалеко порога, і — звичайно як би мужик — в розговорі обзивав ся зрідка і дуже скромним тоном.

Я міг аж третьої днини від'їхати домів, тож було досить часу не про одно поговорити. Зміж иньших пригадую собі деякі його вислови, з котрих одні ціхували його чоловіком справді розумним, а иньші доказували (на мою гадку), що він не почував себе післанником божим для свого народу, та рад би був скорше мати лиш користь зі свого таланту. І так: 1) Я питав його, чому він на вступі прийняв мене так холодно? На се відповів мені: „До мене навідує ся отте ваше панство лише з простої цікавості, та щоб витрібувати, що я знаю. Тож най знають, що я лиш простий Гуцул, котрий їх не потребує, і не дасть себе обзирати, як якого

дивогляда! Один панотець з „ляцького боку“¹⁾ обзирає мене навіть таки оттут у хаті. Прийшов так, як ви отсе, і став мене на пробу брати. Я собі, звичайно, з ученими (?!) не міряюся; тож він на відході з досади заму, ~~с~~гів! „Das ist ja ein Narr!“ Тай будь-же з такими щирій!“²⁾. Ну, на се і я цілком годжуся. 2) Я в дуже чемний спосіб висловив свій жаль, що він так мало пише. Тоді почув я слова, які мене дуже болюче вразили: „Мені слава байдуже, а хісна з мого писання я не маю. Я не писав би таки зовсім нічого, коби не тота смутча“³⁾ моя натура. А то прийде на мене часом така година, що хоч, чи не хоч, а мусиш писати!“ Ми перечилися довго на сю тему: я вказував на добро загалу, на післанництво поета і т. д., він же в своїх поглядах виявляв ся щораз більше материялістом⁴⁾.

В кілька неділь опісля перенісся я на иньшу посаду, та не мав уже нагоди зійти ся коли з Федьковичем.

Знаю, що мої дані не дуже збагатять Ваш материял до біографії, але написав, що знаю.

Засилаю низький поклін п. дру Бучинському, бажаю найкрасших успіхів у Ваших патріотичних заходах, і остаю з правдивим поважанем — Слюсарчук.

II.

Візита д. Бучинського р. 1867.

В моїй праці про Федьковича, що вийшла з друку під надписею „Чи можна Федьковича Косованом звати?“ дав я примітку адресовану до дра Мелитона Бучинського, в котрій просив його, щоби описав свою гостину у Федьковича. — Остаточнo стало на тім, що др. М. Б. прирік оповісти мені все. Ось його спомини списані мною з його уст:

¹⁾ „Ляцький бік“ Черемоша — се Галичина, а „волоський бік“ — Буковина. — *Прим. Ол. С.*

²⁾ Я довідався опісля, що тим гостем у него був пок. о. Нечай, парох із Завадки. Він під той час приладив був до друку кумедну собі розправу про „трираменний хрест“. Не без того, щоби в часі своєї гостини не морочив сею справою і Федьковича. Добре вибрався!... — *Прим. Ол. С.*

³⁾ Смутча значить проклятуша — *Прим. Ол. С.*

⁴⁾ Др. Бучинський заявляє, знаючи вдачу Федьковича, що Юрий все те без сумніву говорив лише на перекір. Се потверджує також д. В. Волянський. *Р. З.*

Прибувши на 1. рік прав у жовтню 1866 до Львова, належав я до тамошньої українсько-руської громади, а тим самим і до редакції „Правди“, котру поручила громада наша своєму товаришеви Лонгинови Лукашевичови, яко перел нею одвічальному редактору. До тої громади належали тоді: Андрій Січинський, Володимир Ганкевич, Володимир Навроцький, Олександр Барвінський, Осип Барвінський, Корнило Сушкевич, Олександр Борковський, Тит Заячківський, Николай Лепкий, Олександр Огоновський, Адольф Гладилович, Кропидра М., Титко Ревакович, Володимир Ясеницький, Максим Михалюк, Володимир Шашкевич, Касия Куницький і інші.

З причини, що межі Федьковичем а редакцією „Правди“ настали непорозуміння, бо редакция не квапила ся друкувати його творів, а він за те заповів, що зриває всякі зносини з редакцією, — то загадав я в часі вакацій р. 1867, вибираючи ся в гори задля записування тамошньої живої словесности, — його відвідати в Сторонци путилівськім, познайомити ся з ним і назад його для редакції „Правди“ приєднати.

Отже в липню р. 1867 вибрав ся я з Станіслава залізницею до Коломиї, звідтам пішки через Яблонів до Лючі, до товариша, покійного вже Антона Слюсарчука recte Краснопольського¹⁾, станіславського громадянина, а братанича о. Олекси Слюсарчука. З причини, що він аж по кількох днях прибув зі Станіслава до Лючі, то через той час виручав я його батька, дякуочителя, в школі, а вечерами записував при ватрі на церковнім цвинтарі, гарні, в великій часті історичні пісні і перекази про Олексу Довбуша — від майстрів Гуцулів, котрі направляли дзвіницю. Разом з Антоном Слюсарчуком, без провідників, а тільки з мапою в дзюбенці, пустили ся ми в глибину гір, куди красше. Перейшли через гуцульські села Березів і Ослави Чорні, відтак верхом Горгану, стежками до Микуличина, звідтам дальше до Татарова, на нічліг до Юрія Дедерчука. Був се ідеальний тип Гуцула, і коли ми йому читали Новобранця Федьковичевого в рукописи (того поета, до которого йдемо), то не знав він, як нас угостити. Тут газда ухопив на руки свого малого хлопчика і каже: „Будеш

¹⁾ Розказував мені пок. о. Ігнатий Цурковський, бувший гр. к. парох в Лючі, повіту коломийського, що предки Слюсарчуків писали ся Краснопольські. — *Прим. Р. 3.*

сину вчити ся, аби так само знав переказати цілий біль руського народа!" Відтак показав нам свої „скритки“, де переховував стародавню гуцульську зброю.

Статна загорода Дедерчука, як звичайно в горах, стояла осібною і творила нерозірваний тяг всякого рода галерійок та піддашків, а в однім із тих остатніх переховував він старосвітські пістолі і стрільби з кременями, щоби їх не доглянуло око скарбової сторожі і жандармів.

Дальше йшло ся гостинцем до Ворохти, а звідтам стежками через полонину Кознєско (де ми шлях змилили, бо йшли без провідника) пять годин до вівчарської стаї під Говерлею, найвисшим верхом Чорногори. Дальше йшли ми попри самітний гріб Лукіяна Кобилиці, красно підмурований тоді і окружений штахетами.

Як у стаї на Рокиті, над Білим Ославом, так і на Говерлі, де ми задля вибуху крови Антона Слюсарчука провели три дні між вівчарями, найшов ся у мене спорий здобуток гуцульських рапсодій і то як-раз про угорську революцію і знесенє панщини. З нашої сторони гостили ми вівчарів тютюном, вони нас кулешею, набілом і ягнятиною, до пізної ночі. З Говерлі розмоченими плаями (стежками) прийшли ми через полонину Кострич (пять миль) до Жабя долішного до о. Коржинського, перебули добу в гостиннім його домі і знов пустили ся між гори і між нарід стежками впоперек хребтів (грунів) до Криворівні. Там у Гуцула Ткача переночувавши, перейшли ми знов впоперек грунів через Чорний грунь до Брустур до мого племянина о. Долинського. З Брустур через Шешори, Пістинь, Косів до Кутів, де ночували ми в міщанськім домі вірменина Маркевича. Дальше з нічлягом у Тюдеві у дяка, свояка Слюсарчукового, пішли ми горі Черемошем (пять миль) до о. Павликевича в Ферескулі, тестя о. Олекси Слюсарчука. Там провели ми чотири дні, найшовши у осьвічених його доньок щире одушевленє для гір і для живої як і писаної словесности. Перебривши Черемош під Конятином, яко границю Буковини, дійшли ми в поперек хребтів стежками до Сторонця путилівського¹⁾.

¹⁾ Здовж річки Путили, що впадає до Черемоша, є місцевість Путилів, котрої центром єсть громада Усте Путили, (де відбували ся сесії двірників околичних), а даліше в горах лежать громади: Плоска путилівська, Дихтинці путилівські і Сторонець путилівський, де мешкав Федькович. — *Прим. М. Б.*

З гори показали нам Гуцули новий двір коло церкви „двірника Гординчука“ (війта Федьковича)¹⁾.

— Як представило ся Вам його обійсте? питаю.

— Воно свідчило про лад і достаток. Федькович займав новий великий двір, гуцульський, знаний з фотографії. Уряджене вказувало на заможність господаря. Гостинна комната обставлена була вдовж попід стіни софами, що були накриті волосистими килимами. На полицях видно було книжки і музичні інструменти, в роді гітари. В давній старій хаті (де пару літ перед тим померла його мати) містила ся кухня під доглядом бувшого військового слуги, (бурша офіцерського), а тоді в одній особі і кухаря і фірмана, бо Федькович держав до виїзду пару расових гуцульських коників при елегантнім угорським візку. В тійже старій хаті містилися також комори нашого господаря, де була посуда столова і кухонна та значні запаси кухонні і господарські. Звідтам являла ся на столі вуджена оленина, упольована самим господарем. Була то для нас нова страва, котра явила ся на столі до обіду при консервах овочевих. Словом, ціле обійсте вказувало на господаря заможного і заповідливого.

До Федьковича прибули ми над вечером і представили ся яко збирачі живої словесности, раді пізнати Буковину і його. Я член львівської громади, Слюсарчук станіславської.

Федькович прийняв нас чемно, та не щадив заходів, щоби нас також гостинно прийняти. Розгостили ся ми у него; почала ся бесіда на темат літератури. Ми стали розпитувати про нові його поезії, а він у відповідь на се відчитував нові свої твори і нарис драмату Довбуш, а пісні народні, ним самим уложені в ноти, відспівував ніжно баритоном при гітарі.

Того-ж вечера сиділи ми з ним по вечери на приспі перед хатою. Ми розпочали знов розмову на темат літератури, про від-

¹⁾ Перед тим Федькович перебував якийсь час у Ростоках і мешкав у першого брата свого Чернявського. Було се в тім часі, коли він старав ся о руку Павлини Волянської. Поріжнивши ся з Павлиною, Юрий пішов до легіону, коли вони танцювали, — гостив їх та komponував багато коломийок про Павлину і приспівував їм до танцю. Декотрі з тих співанок ще живуть в устах тамошнього люду. Ось одна з таких:

Ой кувала зазуленька,
Тай сіла на сіно,
Чомуж ти ся не віддаєш
Тюдівська Павлино!

(Тюдівська = з Тюдева.) — *Прим. Василя Волянського.*

носини „Правди“, а поет при тім висловив свої жалі против її редакції. На то заявив я, що власне з рамени львівської громади прийшов я просити його, щоби праці свої пересилав до „Правди“, котрої комітет редакційний, громадський, не допустить до ніякої самоволі редакторів.

— Як ви його застали? питаю.

— Федькович носив ся по народному; був маломовний і зарівно для всіх похмурий. Зараз першого дня побачили ми через вікно на вулиці місцевого греко-орієнтального сьвященника *antiquae aeducationis* у занедбанім одію, що вертав з К... до резиденції, обіч положеної. Федькович звернув нашу увагу на него і пояснив нам, що маючи шкоду від него в сїні, на леваді, загрозив йому, що перейде на унію, „бо се одна віра, однаково читають, а людям таких пакостий не роблять“. В Сторонци була тоді бідненька і маленька уніятська церква. Другого дня були ми сьвідками суду. В гарнім громадськім будинку засїв трибунал, зложений з двох присяжних і двірника Федьковича, яко презеса, котрий заняв місце по середині межі обома. Винуватців привели з арешту два „патрольніки“ (поліціянти). Покалічені обжаловували, винуватці дістали голос і боронили ся. Справа (перерубанє клуба аж до кости) належала перед суд кримінальний, але Федькович, порадивши ся з обома журатами, оголосив засуд:

З причини, що оголошено було з уряду громадського, що не вільно ходити до корчми на забаву з топірцями і взагалі зі зброєю, легії не послушали, то покаліченому дадуть маржину, — десять злр. на церков, — а переступники мають 14 день сидіти в громадськім арешті межі блощицями“. Сей засуд прийняли без всякого протесту переступники і пошкодовані. Так розсудив він сю справу, яко автократ чистої крови, а при тім окружений найбільшою в очах народу повагою.

Що волоські назви, як „журати“ і т. п. ще р. 1867 серед руських Буковинців консервували ся, мусїло з того піти, що пра-
водавець, господар волоський Стефан Великий, був цивілізатором Буковини, і взагалі Волощини, на основі руської осьвіти (гл. Епітафії його і всіх господарів по руськи різьблені), а гомоном його пам'яті служить уступ у поемі Федьковича п. з. „Лукіян Кобилиця“, де мова про золотий вік Буковини:

Було колись в Буковині добре було жити,
Не знали ми, що то біда, та що то тужити.

При кобзині вийшла днина, при скрипонеці нічка;
 У батенька у Степана, в Волощини неньки
 Пробувала. Не спиняли; що багло серденько,
 Що хотіла, те й робила; гуляти гуляла,
 А хотіла рано встати, то рано вставала;
 А хотіла поіспати в шовкових перинах,
 То ненечка старенькая на пальцях ходила;
 Журила ся, молила ся, двері підливала!...¹⁾
 На острішку вють голуби — вона їх вмовляла:
 Не гудіте голубочки на побитій хаті,
 Не будіте мою дочку в тисовій кімнаті,
 Бо я знаю, коли маю донечку будити.

Та от занашащено той тихий рай на Буковині: батько помер, неньку вбили, а сироти — діти розібрали добрі люди ніби-то за своє²⁾. У вільних хвилях пішла наша розмова про наші видання літературні і ми дуже здивували ся, що Федькович був мало і хибно поінформований про літературний рух у Галичині, а іменно думав він, що редактори наші роблять золоті інтереси, визискуючи геніяльних авторів. Очевидно найшли ся якісь такі люди, що дали йому такі хибні інформації. Не знаю, чи дав віру нашому поясненню, що „Правда“ основана і піддержувана складками академіків, а за праці печатані в ній нікому нічого не платить, бо автори пишуть і присилають праці до печати лише з патріотизму. Взагалі слідно було на Федьковичу відокремлене від сьвіта, лектуру переважно ліричних німецьких поетів і велику охоту відзначити ся також яко німецький поет лірик.

Гості були в його домі майже безнастанно, найбільше пропрохожі, як ось: стражники фінансові, жандарми і т. п. Ті непрошені гості гостили ся у него цілими днями, забирали йому весь час, а для нас були вони дуже невігідні, бо не було коли яку будь справу основнійше обговорити. Через три дни нашого побуту тревали такі гостини майже без перестанку, а гості того рода не жалували господаря, і тому не було кінця розношенню страв, наливков найострійших — до пізної ночі, бо господар мав формальну амбіцію в тім, щоби гостей славно нагодувати, а ще лучше напоїти, і при тім повеличати ся, що хоч приймав кожного гостя з знаменитими примівками прозою і віршами, то по нім не видко було ніколи ні найменшого сліду похміля.

¹⁾ Двері селянські підливають ся водою в бігунах, щоби не скрипіли. Р. З.

²⁾ О. М. Огоновський, Історія літератури руської. Львів 1889. II. 2. стор. 647—648.

Серед тих гостей не могли ми діждати ся продику, щоби супокійно розтолкувати Федьковичеві літературну ситуацію у Львові, але все таки довели ми до того, що прирік далше писати до „Правди“. По трьох днях на силу майже вибрав ся я від него, хоч товариш мій лишив ся і поїхав з ним на іменини до о. Кантемира до сусідного Путилова. Я вернув ся впоперек хребтів через Кутн, Коломию і Отип'ю до Станіслава до дому, провівши в горах пять неділь“.

Як знаємо, д. Бучинський лишив був у Федьковича свого товариша Антона Слюсарчука, котрий сам повернув від него до Ферескулі і звідтам написав такий лист до д. Бучинського:

Ферескуля 22/8 1867.

Лишилисте мене самого у горах у тих то гуцульських, такі наших питомих, а я собі розкошую в них, мов та птиця, літаючи свобідно по повігрю. Як сказано було, я з Путилова аж у понеділок разом з нашим співаком п. Федьковичем повернув. Поки що, а я собі таки до Ферескулі зайшов тай сиджу, але чого, то й сам не знаю.

При вході моїм в той дім¹⁾, за котрим ми заглядали ще й з остатного горбка²⁾, йдучи до Путилова, поспитали зараз таки: „А другий де?“ — Я відповів коротенько: „Утік, пішов“.

Щом Вам мав прислати, т. є. Федьковича кавалки, то не мож борше аж з Станіслава задля важних причин.

Так скінчила ся експедиция д. Бучинського і пок. Антона Слюсарчука. Видно, що Федькович споминав мило сю візиту та представителів літературного руху, коли від того часу остає в близших зносинах з д. Бучинським, а про Антона Слюсарчука згадує добрим словом у листі до д. Остапа Терлецького: „Що діє п. Слюсарчук? Поклоніть ся, аби здоров був!“³⁾.

* * *

Минуло з того часу кілька літ, аж нараз видимо д. Бучинського знов гостем у Федьковича, — сим разом у Львові при

¹⁾ Т. є. в резиденцію ферескульську. — *Прим. М. Б.*

²⁾ З Конятина. — *Прим. М. Б.*

³⁾ Листи Федьковича див. »Житє і Слово«, 1894, стор. 119. Справді, мож було поважати і цінити того дотепного, широкого і сердечного чоловіка, котрий передчасно пішов у могилу. Звичайна се доля многих молодих Русинів, що могли були багато добра для Руси зробити. Р. З.

дуже змієних обставинах. Про сю другу свою візиту оповідає д. Б. ось так:

Коли Федьковича покликано до Львова на редактора книжочок Просвіти р. 1872, вступив він до мене в Станіславі. Якийсь час потім приїхав я до Львова на нараду із за засновання товариства імени Шевченка, а заставши там Михайла Драгоманова, пішли ми в двійку відвідати Федьковича. Він мешкав тоді на Хорущині під горою при улиці Цитадельній коло Осолінеум¹⁾ нр. 1. Видав ся мені ще більше апатичним як 1867 р. і хочай розпитував про львівські видавництва і товариства, то був скупий на слова і своїх поглядів не виявляв. Був він тоді маломовний, але прото радо відчитував уступи із зачатой епопеї про скандинавсько-руську старину, котра з виїмкою імен руських князів і героїв видалась мені наслідуванєм мало звісної тоді в Галичині Тегнерової „Fritjoffsage“. Також читав він нам уступи з новопереробленої драми „Довбуш“, а накінець показав нам перші уступи свого нового астрологічного твору під назвою „Планіта“, про віщоване судьби і будучини з рисунками констеляцій.

Задав я собі багато дармої праці представити Драгоманову все теє як хвиливі збочення чоловіка, обдарованого надто буйною уявою, бо Драгоманов був формально здесперований і не дав ся збити з осуду, що „сей чоловік стратив уже свідомість свого упадку“.

Д. Бучинський кінчить свої спомини ось сими словами: Про свою минувшість та семейні відносини Федькович сам не забрав голосу, а через те мені не дав нагоди щось ближшого в тім згляді від него довідати ся, а не уходило його в тім напрямі випитувати ся. Дотично гадки дра Колесси, що селяни завели ся на Федьковичу вибираючи його пленіпотентом своїм в справі посідання лісів і пасовищ д. Бучинський висловлює переконанє, що коли би Федькович в чім небудь був завів довіре сільського народу в справах аграрних, то ніколи не був би місцевий люд оточував його в часі побуту мого р. 1867 тою любовю і повагою, яку констатував я на місці і в околиці на кождім кроці.

(Кінець буде).

¹⁾ Тепер уже нема того дому. Була то старосвітська, маленька каменичка одноповерхова дивачно збудована. Перед 12 роками розібрано її і виставлено на тім місці величаву двоповерхову каменицю. — Прим. Р. З.